

פרשת נח - שנת תשפ"ז. גליון אלף 119
שנה 24 לממלכת התורה מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע

י"ל ע"י מכון "מעדני אשר" בית שמש

**איך מקבלים מאנשים עדות הרי רוב אנשים נכשלים בגזל?
איתא בגמ' ב"ב קס"ה ע"א רוב אנשים עוברים על גזל.**

יש להקשות: א"כ איך מקבלים שום עדות מאדם, הרי לרוב אנשים אין להם חזקת כשרות, דהם נכשלים בגזל, כך הקשה בשו"ת התעוררות תשובה חו"מ סימן ט'.

ותירץ: דאין הכונה שהם גוזלים ממש דזה באמת לא שכיח, רק הכונה שלוקחים דבר ע"י תחבולות, וזה לא מיפסל מן התורה דאנשים חושבים שזה מותר, וכן משמע שם בראשונים, דברשב"ם כתב כעין גזל שמורין להתיירא במשא ומתן, לעכב איש מרויח חבירו, וברבנו גרשום שם כתב שמכזבין במשא ומתן ומשקרי, וכיון שאין יודעים שזה אסור אין נפסלין לעדות.

הנה בספר הר אבל בדיני גוסס מובא בשו"ת ציץ אליעזר חלק ה - רמת רחל סימן כז ד"ה כן אזכור **כתב וז"ל** אמינא מילתא זוטרתא וגדולה היא אלי, לדעת יצוה האדם קודם מותו שיפריש מהונו לצורכי רבים, כי איתא בגמ' ב"ב קס"ה רובן בגזל, ואיתא בגמ' ב"ק ד' צ"ד וכן נפסק בחו"מ סי' שס"ו גזל ואינו יודע למי גזל יעשה צורכי רבים, ואולי יש בידו איסור גזילה ממה שאינו יודע למי ישיב ויתכפר לו.

האם יש איסור לצלם אדם שלא מרצונו?

הנה בשו"ת שלמת חיים ח"ב סימן י"ט, מובא בשו"ת בצל החכמה חלק ד' סימן פ"ה דן השואל אם מותר לצלם בר ישראל נגד רצונו, דכיון שאינו מזיק ואינו מחסרו כלום אולי אינו יכול למחות בידו ואפילו לכתחילה, והגם דנזכר עפ"י קבלה דשורה רוח טומאה פ"ת י"ד סי' קמ"א ו' היינו על התמונה המצוירת, ואולי אין זה מוזק כלל לבעל הפרצוף שצולם, ואפשר דאסור דשייך בזה כיצד הלה עושה סחורה בפרתו של חבירו.

ומרן הגאון מהרי"ח זוננפעלד זצ"ל השיב ע"ז, אין זה בפרתו של חבירו כ"א ע"י מעשה עצמו ואם יציירו מדעתו וכי יוכל לאסור אין אדם אוסר דבר שאינו ברשותו על חבירו.

ובשו"ת דברי יציב אור"ח סימן רנ"ו כתב ראיתי להגאון מרוגצ'וב בשלמת יוסף לענין אם יכול למחות שלא יצלמו אותו, שזה תליא בגמ' ב"מ קי"ז ע"ב אם אסור להנות ממון חבירו אף שלא חסרו, וציין גם לב"מ ל' ע"א דלצורכו אסור, בענין איך מותר לצלם אדם הרי יש איסור לעשות צורת אדם, עיין בספר מעדני אשר פרשת יתרו תשס"ו.

אדם שנותנים לו ממון או מתנות שחושבים שהוא ירא שמים והאמת שאינו האם יש בזה איסור גזל?

בפרשתנו כי מלאה הארץ חסם

וברש"י מקורו בגמ' סנהדרין ק"ח ע"מ א' לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, בענין קושיות הראשונים איך יכול להיות שיענוס המבול היה חסר להם הרבה עבירות יותר חמורות עיין מעדני אשר פרש נח שנת אריכות גדולה בענין זה, ובענין קושיות הראשונים חלא אמר למעלה כל מקום שאתה מוצא זנות אנדרולומוסיה באה לעולם וחזרת טובים ורעים, דמשמע שבשכיל זנות הגיע המבול, עיין במדורו וברבינו עובדיה אריכות.

יש לחקור אדם שנותנים לו ממון או מתנות שחושבים שהוא ירא שמים והאמת שאינו האם יש בזה איסור גזל

כתוב בפרשת ויקרא א' ב' אדם כי יקריב מכם קרבן לה', איתא במדרש שם מובא ברש"י למה נאמר אדם, אלא אמר הקדוש ברוך הוא כשתהא מקריב לפני תהא כאדם הראשון, שלא היה גזול מאחרים, שהוא היה יחידי בעולם, כך אתה לא תהא גזול מן הבריות, למה כי אני ה' אהב משפט שונא גזל בעולה.

ובחפץ חיים שם הקשה: הרי איסור הקרבה מן הגזל מקרא מפורש הוא אני ה' שונא גזל בעולה ישעיה ס"א ח' ומדוע עלינו ללמדו מאדם הראשון.

ומתיר: דיש שני מיני גזל, יש הלוקח מחבירו בעל כרחו ומקריב, על כך נאמר אני ה' שונא גזל בעולה, אבל יש סוג נוסף, אדם חושב שחבירו עובד ה' וצדיק נשגב ומתנדב לממן לו את קרבנו, והאמת שאינו עובד ה' ואינו צדיק כל עיקר, והקרבן בבחינת גזל, שאילו היה הנותן ידע למי הוא נותן היה נמנע מלתת, לכן בא הלימוד מאדם הראשון שהקדוש ברוך הוא נתן בידו הכל בידיעה נאמנה מי ומה דרגתו, כך צריך אדם להזהר בכל מה שהוא מקבל מן הזולת, שלא יהיה בידו כסדר גזל.

ומסביר בזה דבר נפלא מה שאומרים בברכת המזון: ונא אל תצריכנו ה' אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם, ולא לידי הלואתם, כי אם לידי המלאה הרחבה הקדושה והפתוחה, שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד, ויש להבין, וכי על ידי הזדקקות למתנת בשר ודם, שיתכן וקשורה בה כלימה לשעה, על ידי יבוש האדם ויכלם לעולם ועד, אלא הכוונה, דאם מעניקים לאדם מתנות כסף או כבוד משום שטועים בו וחושבים אותו לאדם כשר הגון וראוי לכך, ויתכן שאף הוא מחשיב כך את עצמו, אזי אין לו בושה בעולם הזה עולם השקר, אבל משיבא לעולם האמת ויווכח שם מה דרגתו האמיתית ויווכחו בכך גם הנותנים אוי כמה בושה וכלימה ושיגהו לעולם ועד.

וידוע מה שכתב רבינו בעל השפע חיים ז"ע בצוואתו הקדושה נדפס בשפע חיים, מכתבי תורה, ח"ג אות ה' בעוונות קדשו שעל ידי טעותם של רבים, גזילה הוא בידו כל פרוטה שלקחתי מאדם שלא כדין.

גליון זה נודב ע"י ידידנו גיסי היקר הרבני הנגיד הנכבד אביהם של יתומים ולבבות נשברים - בונה ומקים עולמות של תורה ותפילה

הרה"ג מנחם מנדל רייך שליט"א קרית הבעש"ט פתח תקוה

בעל מחירות ספר מעדני אשר בר מצוה

לרגל שמחת נישואי בתו תחי' עב"ג

הבה"ח המופלג בתור"ש העילוי המצוין - בקי בש"ס

כמר דוד וייס גי"י מבחירי ישיבת טשעביץ

בנו של ידידנו הרה"ג רבי ישכר בעריש שליט"א

בנו של כ"ק מרן האדמו"ר מספינקא שליט"א בני ברק

וחתן הגאון יהושע דובב שליט"א אב"ד תוד השרון

וברכת מזל טוב לאביו מו"ח הגאון בן ציון רייך שליט"א איש אמונים ויד ימינים של אדמו"ר בית צאנז

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו

הרב יעקב הרבסט שליט"א ירושלים

לרגל שמחת נישואי בתו תחי' במז"ט

עב"ג הבה"ח המופלג בתור"ש שזכה להיבחן על כל הש"ס

כמר מאיר ארנפלד גי"ו

מבחירי ישיבת בעלזא בני ברק

בנו של ידידנו הרב אביגדור ארנפלד שליט"א מאנסי

יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידנו הרבני הנגיד הנכבד הרה"ג יעקב מרדכי יוזעף שליט"א וליאמסבורג

לברכת מזל טוב להגאון המשפיע העולמי

ידידנו רבי יהודה אריה מארים צבי דייטש שליט"א

לרגל שמחת נישואי בנו הבה"ח המופלג בתור"ש

כמר הלל מרדכי אליעזר גי"ו

עב"ג בת הרה"צ ישראל יצחק סאפרין שליט"א

בן כ"ק אדמו"ר מקאמנא ב"ש שליט"א

וברכת מזל טוב לאביו הגאון המפורסם רבי מתתיהו דייטש שליט"א רבה של רמת שלמה

ולחמיו הגאון המפורסם רבי דב וייס שליט"א גאב"ד קרית צאנז ירושלים

יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

ברכת מזל טוב

לכ"ק מרן האדמו"ר בארדיטשוב נאדבורנא אראד שליט"א

פועל ישועות בקרב הארץ - וגם אני זכיתי לראות ישועות גדולות

לרגל שמחת נישואי בנו

הבה"ח משה חיים צבי גי"ו

עב"ג בת הרה"צ ישראל יעקב הכהן קרימלובסקי שליט"א חיפה

יהא רעוא שבזכות מעשיו הכבירים להרבות תורה וחסידות

ולהכניס שמחה וישועות במאות בתי ישראל

יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

מדוע ברא הקב"ה את היצר הרע וכל חייו במלחמות ויכול להיכשל?
האם מועיל תפילה להינצל מיצר הרע?

מדוע ברא הקב"ה את היצר הרע וכל חייו במלחמות ויכול להיכשל?

בפרשת ח' כ"א כי יצר לב האדם רע מנעוריו וגו'

הנה באור החיים הקדוש פרשת בראשית פרק ג' פסוק ד' מקשה ואם תאמר למה יבא ה' בריה רעה כזו לתקלה.

ומתנין: דע כי בריה זו כל מה שהפליא ה' בגודל בחינתה כן גודל בחינת השגת הנפש בעולם העליון כי לפי התעצמות הצריך לאדם לנצחון כן יטול שכרו כמאמרם ז"ל אבות פ"ה לפום צערא אגרא ואם היה מגביל שיעור כח המסירת בשיעור מועט אין מקום לרועה להשיג השגה גדולה להשיגה כי אין השגה זולת אמצעות נצחון המסית.

וצא ולמד מהאמור בספר זוה"ק תרומה קס"ג א' במשל בן מלך אשר ציוהו אביו לבל קרוב להזונה ואת הזונה צוה להסיתו לבחון בן יכבד אב, ומעתה הפליא ה' להתחסד עם אבותיו להכין להם דבר שבאמצעותו ישיגו עלות במעלות חיים הנצחיים, אשרי העם שככה לו.

איתא במדרש רבה בראשית פרק ט' על הפסוק "וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד" רב נחמן בר שמואל בשם רב הונא "טוב" זה יצר טוב "והנה טוב מאוד" זה יצר הרע, והקשו כל המפרשים איך אפשר לומר על יצר הרע שהוא טוב מאוד.

ותירץ בשו"ת כתב סופר אורח חיים סימן ד' שע"י כבישת יצה"ר מקבל שכר וכל שיעורו גדול תגדל שכרו לכן מצווה ועושה עדיף.

האם מועיל תפילה להינצל מיצר הרע?

בפרשת ח' כ"א כי יצר לב האדם רע מנעוריו וגו'

יש לחקור האם מהני תפילה להינצל מיצר הרע או דילמא לא מהני בזה תפילה דהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים

הנה בספר עטרת זקנים בהגהות ש"ע אורח חיים סימן מ"ו נדפס בתוך הש"ע כתב דלא לימא ואל תביאנו לידי חטא, וגם אין לומר וכוף את יצרי להשתעבד לך, כי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים.

והיעב"ץ בספרו מור וקציעה סימן מ"ו תמה עליו: הם דברים תמוהים בטלים ומבוטלים, נפלאותי מאד אין נתנו דברים כאלה בדפוס באין משגיח, מי הוא אשר מלאו לבו לחקור מלשון התלמוד המקובל לאבותינו ורז"ל, והעתיקוהו כל הפוסקים וכן נהגו כל ישראל בלי פקפוק, ובכמה מקומות אנו מבקשים רחמים על זה שלא נבוא לידי חטא, ובס"פ היה קורא בברכות י"א א' ברא כי הוה מסיים צלותיה אמר יר"מ שלא אחטא עוד והיינו וידוי דיה"כ, ולפי דבריו הנ"ל יצטרך למוחקו כמו כן, ישתקע הדבר ולא יאמר, וכנהנה רבות עמנו בתפלות ובקשות.

ודבר ברור הוא שרצונו של הקדוש ברוך הוא להתפלל על כך וכבר אר"ל סוכה ב"ב ג' יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום כו' ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אינו יכול לו, ולא אמרו בגמ' ברכות י"ג ב' הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים אלא לאפוקי גזרה מוחלטת, שאינו גוזר עליו יראת שמים בלי התעוררות, אבל ודאי אם מתעורר האדם בתפלה, מסייעין אותו, ואי אפשר להנצל מן החטא בלי סיוע מן השמים, וכבר התפלל המשורר החסיד ע"ז תהלים י"ט י"ד גם מזדים חשוך עבדך וגו', וכמו שהוא הדבר בחוטיאם, שאע"פ שלא נגזר על החוטא שיחטא, אעפ"כ אם הקשה לבו להזיד ולהרשיע, מונעין ממנו דרכי התשובה, וממציאין לו דרכים להוסיף חטא על פשע לאבדו, כענין שמות ח' כ"ח ויכבד את לבו וזולתו, כן המתאמץ בדרך הישר והטוב שומרים אותו מן העונות, עם שהיה מוכן לחטא, ואר"ל סוכה כ"א א' תורה מגינה ומצלח, ותועיל לו ג"כ התפלה כענין שהתפלל מרע"ה על יהושע על יושיעך מעצת מרגלים סוכה י"ד ב' וכן מצינו באברהם על ישמעאל, וזולת זה רבים משיסופרו, ודעת לנבון נקל, ועיין במהרש"א ברכות דף י' עמוד א' שהקשה איך מתפללים השיבנו, הרי הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ע"ש.

מאיפה יש לאדם סימן שעדיין יש לו תקווה לחזור בתשובה?

הרבה פעמים אדם נכנס לראש אינו כבר אבוד אני כבר נפילתי היצר כבר הכשיל אותי אני כבר כזה עמוק בבור האם יש לי סיכוי לתקן.

וכתבו בספרים הקדושים משל נפלא: למה הדבר דומה כשמגיע מחבל ורועה להרוג ויורים עליו והרגו אותו ברגע שהוא כבר חוסל ומת, כבר לא יורים עליו שהרי הוא כבר חוסל, א"כ מזה שאנחנו רואים שהיצר מנסה לירות עלינו ומנסה בכל יום להכשיל אותנו כמאמר הגמרא יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומתחדש עליו בכל יום, ואם היינו כבר מחוסלים לא היה יורה עדיין עלינו, אם כן מזה גופיה שהוא יורה עדיין עלינו, הסימן שאנחנו לא חוסלנו ועדיין יש לנו סימני חיים.

ובישמח מירשאל לראש חודש סיון ד"ה ויחן פירש בזה הפסוק תהילים כ"ז ג' "אם תקום עלי המלחמה בזאת אני בוטח" זה שאני רואה שהוא העדיין קם להלחם איתי זה הסימן שיש לי אות חיים, וזהו החיזוק שלי.

חולה שנוטל תרופה אחר ממה שהרופא אומר האם יתרפא

איתא בגמ' קידושין ל' ע"ב ב' בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין

במסילת ישרים פק"ה המשיל את משלו לחולה שביקש מאת הרופאים לרפא אותו מחליו, והם שידעו והכירו היטב את טיב ואופן מחלתו רשמו לו תרופה מסוימת, והוא הלך ולקח לו תרופה אחרת, הלא בודאי יכבד עליו חליו כן בורא כל העולמים, הוא ברא את האדם וברא את יצרו הרע בתוכו, ואם הוא אמר בראתי יצר הרע, בראתי תורה תבלין, שזוהו התרופה נגד יצר הרע, לא יועיל שום דבר אחר נגדו.

מתוך דרשה בבית המדרש המרכזי לעלוב ירושלים - שכונת יפה נוף בית שמש

מדוע בחור בר מצוה צריך לשמוע בקול היצר טוב הרי ליצר הרע יש חזקה?
מה העצה טובה לאדם שיוכל להתגבר על היצר הרע?

מדוע בחור בר מצוה צריך לשמוע בקול היצר טוב הרי יש טענה ליצר הרע דיש לו חזקה?

יש להקשות: כיון דהיצר הרע מגיע לאדם מיד שנולד, כמו שכתוב כי יצר לב האדם רע מנעוריו וגו' ויצר טוב מגיע רק בגיל י"ג, א"כ ליצר הרע יש טענת חזקה, שהוא כבר הרבה שנים כאן, ומדוע צריך לשמוע בקול היצר טוב, כך מקשה החיד"א בספרו מדבר קדמות מערכת י' אות ל"ו, וכן בבני ישיב"ר מאמרי חודש ניסן מאמר ג' שבת הגדול

איכא כמה תרועים

א. ע"פ מה דקימ"ל חושן משפט סימן קמ"ט סעיף י"ט דאין מחזיקין בנכסי קטן, א"כ כיון שהיצר הרע החזיק בלב האדם בהיותו קטן לכן לא מהני החזקה, כך תירץ החיד"א בספרו מדבר קדמות מערכת י' אות ל"ו.

ב. ע"פ דברי הפסקי תוספות נדרים אות ס"ב שבאמת היצר הטוב ניתן במעי אמו שיועד כל התורה, ובשעת לידה נכנס בו יצר הרע ואז מגרש את היצר טוב עד שמתפקח ונכנס בו יצר טוב, וכיון שהיצר הרע מחזיק בכה אין זה חזקה, כך תירץ החיד"א בספרו מדבר קדמות מערכת י' אות ל"ו.

ג. ע"פ מה דקימ"ל ב"ב נ"ג שאין חזקה לנזקין כגון קוטרא ובית הכסא, א"כ כאן בוודאי פגיעתו של יצר הרע הוא ברור ונגלה לעין כל לא שייך בזה מחילה וחזקה, כך תירץ בספר דורות דרשה.

וכן החתם סופר בספר תורת משה פרשת וירא ב"ה ותתכן שיהיה בקרה נמי מקשה קושיא זו וז"ל שאל מין אחד את שומעין ליצר טוב הלא היצר הרע זקן ממנו, לפי שמיד כשנברא האדם ניתן בו היצר הרע, והיצר טוב אינו בא לאל ל"ג שנים, והשיבו לו שהקב"ה זקן ממנו וצוה שלא לשמוע אליו.

מה העצה טובה לאדם שיוכל להתגבר על היצר הרע?

הנה באגרא דכלה פרשת בראשית על הפסוק יקור המים כתב עצה נפלא שיוכל האדם לעמוד בנסיון במלחמת היצר: כשהאדם מתאוה לתאוה הנה מצטער כשאינו עוסק בתאוה ההוא וקשה לו לפרוש הימנה, וסגולה לזה, בהעלות על לבו אהבת יוצרו שמוטבע בטבע איש הישראלי ממקבלי התורה שאפילו הוא מפחות הערך ובעל תאוה, כשרוצים לכופו לכפור באמונת אלקים חיים הנה הוא מוסר נפשו על קדושת שמו יתברך, והנה כשמוסר נפשו למיתה הנה כבר מבטל כל תענוגי עולם הזה עבור אהבת יוצרו, והנה אם עושה כן בעבור אהבת יוצרו לבטל כל תענוגי עולם הזה ולקבל על עצמו יסורי מיתה הקשים, איך לא יחסום תאוותיו כרגע בעבור אהבת יוצרו, והנה בהעלות זאת על לבו בכל זמן אזי בנקל לו לחסום תאוותיו, וזה שנצטוונו לקרות קריאת שמע בכל יום פעמים ולקבל על עצמו בתיבת אחד למסור נפשנו על קדושת שמו.

ומזן הדברי יציב בספרו שפע חיים חורש"ל פרשת אמור תשמ"ב הסביר לפי זה את דברי הגמ' ברכות דף ה' עמוד א' אמר רבי לוי בר חמא אמר רבי שמעון בן לקיש לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר רגזו ואל תחטאו אם נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה, שנאמר אמרו בלבבכם אם נצחו מוטב, ואם לאו יקרא קריאת שמע, שנאמר על משכבכם אם נצחו מוטב, ואם לאו "זיכור לו יום המיתה" שנאמר ודמו סלה, דהכוונה יזכור לו שאם יבוא להסית אותו נגד הקב"ה הוא יחא מוכן לעשות הכל, א"כ בודאי להתגבר על היצר הרע.

ובזה ביאר את דברי הגמרא שבת קכ"ג עמוד א' תנן התם, רבי אליעזר אומר שוב יום אחד לפני מיתתך, הכוונה אל תצטרך למסור את הנפש למען כבוד שמו יתברך, שאתה יכול להתקרב אליו ע"י שאתה מוותר את התאוות למען כבוד שמו יתברך.

מדוע מי שכושב את יצרו נקרא גיבור

הרי הקב"ה עוזר לו ובלעדיו אינו יכול לכבושו?

איתא בגמ' סוכה ב"ב עמוד ב', קדושין ל' ע"ב ב' אמר רבי שמעון בן לקיש יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו, שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו, ואלמלא הקדוש ברוך הוא שעוזר לו, אינו יכול לו, שנאמר ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו בהשפטו.

והגרא"ל בספרו מאור הגדול סוכה ב"ב ע"ב מבאר בזה דבר נפלא: ע"פ מה דאיתא במשנה ב"מ ל"ב עמוד א' פרק וטען, פרק וטען, אפילו ארבעה וחמישה פעמים חייב, שנאמר עזב תעזב, הלך וישב לו, ואמר הואיל ועליך מצוה, אם רצונך לפרוק פרוק פטור שנאמר עמו, שהקב"ה מקיים את כל המצוות, והוא גם מקיים מצות "עזוב תעזוב עמו" וזהו "וד" לא יעזבנו בידו" שאינו נותן להאדם ליפול ברשת של היצר הרע, ובתנאי שיהי "עמו" שלא ישב האדם ויחכה לסייעתא דשמיא, רק אם הוא עצמו פורק עליו עול היצר ופיתוייו, אז לא יעזבנו בידו, ועזוב תעזוב עמו.

יש להקשות: על הא דאיתא במשנה אבות פרק ד' משנה א' איזהו גבור הכובש את יצרו, מדוע נקרא גיבור הכובש את יצרו, הרי הקב"ה עושה את כל המלחמה ובלעדיו אי אפשר לנצח, א"כ מדוע האדם נקרא הגיבור, כך שמעתי קושיא נפלאה זו בשם ידידי הגאון הצדיק יוסף משה דב' הלברשטאם שליט"א רב חסידי צאנז באר"ה ראש ישיבות צאנז.

ותירץ: דמכאן רואים יסוד גדול דברגע שאדם עושה מה שביכולתו ועושה השתדלות ללכת ביראת ה' טהורה, אז מהשמים מחשיבים כאילו שעשה הכל והכל נזקף לזכותו.

מעדני
אשר

האם בזמננו אסור לחלל שבת על כאבי עינים
אע"פ שבגמ' מבואר שזה סכנה כיון שנשתנה הטבע?

האם יש חיוב לאדם להיכנס לספק סכנה כדי להציל רבים מודאי סכנה?
אדם שקילל עצמו האם מקבל מלקות והאם יכול לתת רשות לקללו?

האם בזמננו אסור לחלל שבת על כאבי עינים אע"פ שבגמ' מבואר שזה סכנה כיון שנשתנה הטבע?

בפרשתן ט' ו' ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש

וברש"י בשם המדרש דמאן ליפנין שאסור לאדם לאבד את עצמו

הנה איתא בגמ' עבודה זרה כ"ח עמוד ב' ההיא אמתא דהואי בי מר שמואל, דקדחא לה עינא בשבתא, צווחא וליכא דאשגח בה, פקעא עינא, למחר נפק מר שמואל ודרש עין שמרדה, מותר לכוחלה בשבת, מאי טעמא, דשוריינא דעינא באובנתא דליבא תלו, וברש"י שם מאור העין מעוררין ואחוזין בטרפשי הלב,

וכן נפסק בש"ע אורח סימן ש"ח ס"ט החושש בעינו ויש בו ציר, או שהיו שותתות ממנו דמעות מחמת הכאב, או שהיה שותת דם, או שהיה בו רירא ותחלת אוכלא, או קידחא שהיא דלקת חריפה, מחללין עליו את השבת.

וכתב המשנה ברורה שם ס"ק כ"ב ואף על גב דמשום סכנת אבר אין מחללין שבת באיסור תורה, שונה היא העין, דשוריינא דעינא בליבא תליא, נמצא להדיא שסכנת עין קשורה לסכנת לב שהיא סכנת חיים.

יש לחקור לפי שיטת הרופאים בימינו דלא ידוע דבר זה, שסכנת עין היא גם סכנה ללב, ולפי הבנתם סכנת עין היא רק סכנת אבר, האם יהא אסור לחלל שבת באיסור דאורייתא על סכנת עין כמו כל סכנת אבר שאסור לחלל שבת הנה בפרי מגדים סימן ש"ח מ"ח משובצות זה סק"ב כתב ומשמע כל מה שמוזכר בש"ע והוא מגמרא, ואף שרופא או חולה אומרים אין צריך לחלל עליו שבת לרפואתו, אין שומעים להם, כמו שכתב הב"ח ב'צפידנא'... ששקר אומרים, מאחר שבגמרא אמרו שיש סכנה, ולא אומרים נשתנה הזמן, א"כ לפי זה נראה לכאורה שמחללים שבת במלאכות דאורייתא על סכנת עין, מאחר ויש לחוש לסכנת לב, למרות שהוא נגד דברי הרופאים.

וכעין זה כתב בשו"ת תשורת שי סימן שצ"ג בדבר תינוק שהובא לבית מילה וראו שינוי בעיניו, ושאלו לרופא, ואמר שהוא דלקת והוא מבטיח שלא יזיק לו אם ימלוהו, ודן שם אם אפשר להסתמך על דבריו של הרופא, מאחר ו"שוריינא דעינא בליבא תלו, ו"קידחא" המוזכר בגמ' ר"ז הרי היא ה"אנצינדיק", וממילא יש להמתין אחר שיתרפא התינוק שבעה ימים ורק אחר כך למולו, שוב דן התשורת שי שמה נאמר כיון דבזמננו לא ראינו ורק שמענו מי שמת מחמת קדחת עין, ודאי נשתנה הטבע, אך למסקנה מסיים התשורת שי שלא ניתן לומר כך, מאחר וכתבו הב"ח והפמ"ג שאין לסמוך על רופא כשאומר נגד חז"ל ולכן אין לסמוך על דברי הרופא, ואסור למול את התינוק כי אם לאחר שיעברו ז' ימים לאחר שיתרפא מהדלקת, וכן בעניינינו מותר לחלל שבת במלאכה דאורייתא על סכנת העין למרות שהרופאים אומרים שאין בזה סכנת נפשות.

ובחשושי חמד העיר על זה: הרי מבואר בגמ' שבת קל"ד ע"ב ב' דתינוק רוחצין אותו במים חמים לפני הברית ולאחר הברית, ואם נשפכו המים לאחר המילה, מחללים שבת ומחממים לו מים לרחצו מחמת הסכנה, והלכה כה ששלחן ערוך א"ח סימן ש"א ס"ט בזמן חכמי הגמרא אם לא היו רוחצים את הולד לפני המילה ולאחר המילה במים חמים היה מוסק, ועתה לא נהגו ברחיצה כלל דנשתנו הטבעים, כך כתב במשנה ברורה שם, הרי דאע"פ שהרחיצה כתובה בגמ' בכל זאת פוסקים שנשתנה הטבע, ומדוע לא נאמר גם בעין שאולי נשתנה הטבע, וכפי שמעיד התשורת שי שלא ראינו ולא שמענו מי שמת מחמת קדחת העין, ויעויין בתוס' במעורר ט"ז ע"א תורה טו"ה שכתבו שנשתנה הטבע, וישנם דברים שבימי הגמרא היו טובים לבריאות וכיום הם סכנה, וגם הרפואות שבימי הש"ס אינן טובות בזמן הזה. הרי שנשתנה הטבע.

ומביא ששאל שאלה זו את מורו חמיו מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל והשיב אילו היו הרופאים מבינים את דברי חז"ל שאמרו "שוריינא דעינא בליבא תליא", והיו אומרים שנשתנה הטבע, היינו סומכים על דבריהם, אך מאחר ואינם מבינים כלל מה שאמרו חז"ל, אם כן בהכרח שחסרים להם ידיעות בנושא זה, ואין בסמכותנו לקבוע שנשתנה הטבע, ואין כך הדברים בנוגע לרחיצה אחר מילה, שהפוסקים הבינו את דברי חז"ל, והם יכלו לקבוע שנשתנה הטבע.

כשאדם צריך להביא פרנסה מוכן לצאת מביתו לכמה חדשים ובשביל התורה שזה החיים האמתיים כמה מוכן לצאת מביתו לזה

תנן במדרש רבה פרשת בראשית מקשה א' י', וכן בירושלמי חגיגה פרק ב' הלכה א', וכן בבעל התרומות, וכן בדעת זקנים לבעלי התוס', וכן בחזונו הר"ם בפרשתן, וכן באגרא דכלה מדוע התחילה התורה באות ב' ולא באות א' שהיא תחילה לאותיות, והרבה תירוצים נאמרו על זה, ובבעל הטורים מתיר על שם שתי תורות, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, א"כ אין לנו שומחה גדולה יותר מזה שאנו עושים סיום על מסכתא של תורה בעל פה בפרשת בראשית, עוד תירוק כותב החידושי הר"ם לכן פתחה התורה בבית ללמדנו שהתורה צריך להיות הבית של כל אחד, צריך להיות בית של תורה, איך אפשר לבדוק את מי התורה זה החיים האמתיים שלו כותב החפץ חיים בספרו תורת הבית פרק ז' כתב הנה אנחנו אומרים בכל יום בערב אהבת עולם וכו' ע"כ ד' אלקינו בשבחינו ובקומינו נשיח בחוקיך ונשמח בדברי תורתך וכו' כ' הם חיינו וכו' והנה אנשים שבביל החיים להביא פרנסה האם מוכנים לנסוע חדשים שלמים מהבית ואנו שבביל החיים האמתיים גם צריכים להתנתק מהכל ולבא לקביעת עיתים לתורה

והנה רש"י בפרשת נח אומר מלמד שלמד נוח תורה, אומר הר"ק מבעלזא זצ"ל מאיפה למידיים דבר זה, ומתיר דבר נפלא כשאנו רואים בדור המבול אברך נשאר צדיק תמים חייב להיות קשור לקביעת עיתים לתורה, כמאמר חז"ל בראיתו יצא הרע בראיתו תורה תבלין.

מעמד סיום מסכת חולין בקהילת ויזניץ שכונת יפה נוף בית שמש וחיווק לרגל תחילת זמן החורף

האם יש חיוב לאדם להיכנס לספק סכנה כדי להציל רבים מודאי סכנה?

האם יש חיוב לאדם להיכנס לספק סכנה כדי להציל רבים מודאי סכנה?

הנה במשך חכמה בפרשת ד' י"ט שמות על הפסוק לך שוב מצרים כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך, כתב דאילו היו אותם האנשים המבקשים את נפשך עדיין חיים, לא היה משה צריך לילך להוציא את בני ישראל ממצרים, ואף שדלי חייאל צריק, לו, עכ"ל פיקוח נפש הוא לו, ואינו צריך למסור נפשו להציל את חבריו.

ומביא ראיה: מהא דאיתא במשנה מכות י"א ע"ב ונפסק ברמב"ם פ"ז מהלכות רוצח ושמירת הנפש, הגולה אינו יוצא מעיר מקלטו ואפילו כל ישראל צריכין לתשועתו כיואב בן צרויה אינו יוצא משם עד מות הכהן גדול, חזינן דאפילו לתשועת כל ישראל אינו יוצא, היינו משום שאין חיוב להיכנס לספק סכנה, חזינן מכאן שאפילו לצורך רבים אין חיוב הצלה, וכן כתב בספרו אור שמח על הרמב"ם.

ובשו"ת משנה שכיר חו"מ סימן כ"ט כתב דליכא להביא ראיה שמותר להכניס עצמו לספק סכנה כדי להציל את חבריו, מודאי סכנה, מאסתר שהכניסה עצמה לספק סכנה, דשאני התם דהכניסה עצמה לספק סכנה כדי להציל רבים, לכן היה חיוב, משא"כ הצלתי יחיד, חזינן דיש לחלק בין יחיד לרבים, וכן כתב בשו"ת דברי יציב סימן ע"ט, יוצא דיש מחלוקת הפוסקים האם להציל רבים צריך היחיד להיכנס לספק סכנה, ונפק"מ לשומר שרואה מחבל נכנס אם יש לו חיוב לעצור מלפניו כדי להציל את הרבים מודאי סכנה.

וכמו דלענין רבים יש מחלוקת לענין יחיד נמי פליגי: דבסכספ משנה פ"א מרוצח וכן בב"י חו"מ סימן תכ"ז והובא במנחת חנוך מצוה רל"ז, כתב בשם הירושלמי דמחויב אדם להכניס עצמו בספק סכנה עבור חבריו שהוא בודאי סכנה, ובטעם הדבר: כתב בבית יוסף חו"מ סימן תכ"ז מפני שהלה ספק סכנה הוא ודאי, ואין ספק מוציא מידי ודאי.

אבל להלכה לא פסקינן כן: כך כתב סמ"ע חו"מ סימן תכ"ז, ובפתחי תשובה שם, משנה ברורה א"ח סימן שכ"ט דסבירא להלכה דאף בספק סכנה אין צריך להיכנס כדי להציל חבריו, דחיים של האדם עצמו קודם לחיים של השני.

וכן תמה במנחת חינוך מצוה רצ"ו ס"ק ל"ב הלא כל מה שצריך להציל את חבריו, זה מדינא, דלא תעמוד על דם ריעך, וא"כ במקום ספק פיקוח נפש, אינו מוזהר על לאו דלא תעמוד על דם ריעך, כמו שמותר לעבור על כל שאר איסורי תורה במקום ספק פקוח נפש, כמו שמבואר בגמ' יומא פ"ה ע"ב וצ"ע.

אדם שקילל עצמו האם חייב מלקות ואם יכול רשות להשני לקללו?

בפרשתן ט' ו' ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש

כתב בבעל הטורים על פסוק הנ"ל הכא ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש מיד כל חיה אדרשנו, ואידך ואך את הדבר במדבר כ"ב כ' לומר כמו שאסור להרע עצמו ב"ק צ"א ב' כך אסור לקלל עצמו שבוטות ל"ה א' וזה הוא אך את דמכם לנפשותיכם ואך את הדבר, שאפילו הדיבור אדרוש.

וכן כתב בחיבורו בטור חו"מ סימן כ"ז ס"ק ג' אפילו המקלל עצמו חייב שנאמר השמר לך ושמור נפשך מאד.

ובבכורי יוסף סימן כ"ז מביא בשם הריטב"א שהקשה דלמה ילקה על קללת עצמו מהפסוק השמר לך, הא מפסוק זה לומדים הרבה אזהרות על סכנה, והוא לאו שבכללות, ומתיר הברכ"י כיון שכל האזהרות מפסוק זה, הן מעיין אחד, לשמור עצמו מכל סכנה, ע"כ לא הוי לאו שבכללות, אלא כמו, לא תאכלו על הדם, שנדרש להרבה ענינים.

ובמנחת חינוך מצוה מ"ח ס"ק ב' כתב חידוש גדול: דאם נתן רשות לחבירו לקללו אינו עובר חבירו

ובביאור על ספר המצוות לרס"ג הרב עפרלא לאון ל"ח מ"ח הקשה עליו: דכיון דאיהו גופיה לית ליה רשות לקלל עצמו, דהמקלל עצמו עובר בל"ת ולוקה, איך אפשר שיתן רשות לאחרים לקללו, וכן הקשה בשו"ת אגרות משה אור"ח חלק ג' סימן ע"ח, וכן בשו"ת שבט הלוי חלק ב' סימן ק"ב.

כשאדם משקיע בעסק מלארדי דולרים רוצה להרויח הרבה יותר בראית עולם זה השקעה שאין לזה קצבה מה רצה הקב"ה להרויח?

הנה ידוע כשאדם משקיע בהשקעה 10 מליון דולר הוא רוצה להרויח לפחות כמ"ס וכמה שיותר משקיע בעסק הוא רוצה להרויח יותר, אנו נמצאים בפרשת בראשית הקב"ה ברא את העולם שזה שוית יקר עד למאוד אין דבר יקר יותר משווית בריאת העולם, מה רצה להרויח משהוא יותר יקר אומר רש"י הקדוש בראשית כל הבריאה היה בשביל התורה שזה יותר יקר וחשוב להקב"ה מכל בריאת העולם, כשאנו נמצאים בפרשת בראשית בכזה מעמד יקר שבחור זוכה לעשות סיום על כל הש"ס שזה היה תכלית כל הבריאה אין לך נחת גדול יותר מזה, אנו היינו בבאנו ימים נשגבים של דרשו ה' בהמצאו קראו בהיות קרוב, היינו בצולא דמהימנותא איך ממשקיעים את הקרבת אלוהים זה רק ע"י תורה כמו שאיתא בחז"ל ברכות ו' ע"מ א' אחד שעוסק בתורה שכינה עמו, להיות בצולא דמהימנותא זה רק ע"י התורה אפשר להבין את זה במשל נפלא הרי לכל אחד יש היום רופא למשפחה כשמגיעים אליו הוא מכיר טוב מה שאתה צריך, פעם אמר הרופא למשפחה אחד שנוסע לחו"ל לתקופה התחיל לבכות אתה היחיד שמכיר את המצב שלי עכשיו יצטרך ללכת לרופא אחר ולהתחיל הכל מהתחלה, אמר לו אני באמת נוסע אבל אגיד לך את המרשם מה לעשות וכך תהיה רגוע, היינו בימים קדושים בכזה קרבת אלוקים, עכשיו יצאנו מה המרשם שלנו זה רק ע"י להתחזק בלימוד התורה שזה לכל בשור

מפא זה שוב לכל הלאברים לא כמו כל התרופות שכל אחד טוב לאבר אחר, מתוך דרשה במעמד סיום כל הש"ס בישיבת חומת ירושלים בית שמש ע"י הבה"ח המופלג בתור"ש כמר ישעיה הורביץ ג"צ

אשר

קול המעדיים | כל שיעורי בעל 'מעדיי אשר' | 079-570-2714 | קול הלשון ישיב: 073-295-1280

הלימוד בגליון ברחבי תבל - לעילוי נשמת זקני איש תם ודבוק באמונת צדיקים
הרב עזריאל שוורץ ז"ל בן הגה"צ רבי מנחם שוורץ זצ"ל
נ.ל.ב.ע. ח' חשוון ת.נ.צ.ב.ה

מכתבים למערכת

מי שהזכיר בטעות ותן טל ומטר משמחת תורה עד ז' במרחשוון האם אינו צריך לחזור דנקרא זמן נשמים
מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים במי שטעה ושאל טל ומטר באר"י מאסרו חג הסוכות עד ז' מרחשוון. האם
צריך לחזור או דילמא אין צריך לחזור דהויא זמן של נשמים.
הגאון רבי ישראל שוורץ שליט"א דומ"ץ שכונת גבעת משה ירושלים, רב קהילת צאנז ביתר,
ובית הוראה מרכז ההוראה אוצר הפוסקים, מח"ס שו"ת דעת ישראל {הערה ל' לעילוי נשמת אבי הגה"צ חיים
יעקב מנחם בן הרב מוריאל ז"ל}

נראה להעיר לדפוס"ב בחידושי הריטב"א תענית י"א וז"ל ודוקא בזמן שבת המקדש קיים דאיכא עולי גללים,
אבל לאחר החורבן דליכא עולי גללים מודו דמשעה שהתחיל להזכיר מתחיל לשאול, ומתחיל להזכיר מיום
טוב האחרון כדברי ר' יהודה דקיימא לן כותיה, ובערב למוצאי יום טוב שהוא חול ויש בו שאלה מתחיל
לשאול, וכ"כ בארחות חיים הלכות תפלה אות ט"ז והרמב"ן ז"ל כתב עכשיו במקומות אלו שצריכים מטר כבני ארץ
ישראל שואלין את הגשמים במוצאי י"ט וזהו דעת ר"ג שאומר ב' במרחשוון שלא אמר כן אלא מפני עולי
גללים שיחזרו לבתיהם קודם שירדו נשמים ועכשיו בעונותינו שאין שם עולי גללים מתחילין לשאול בתפלת
ערביה של מוצאי י"ט, וכן כתוב בפסקי הגאונים ז"ל וכ"כ במאירי תענית שם, ויתכן דחזי לאצטורף ודאי
הראשונים הג"ל לסניף, שלא יצטרך לחזור דספק ברכות להקל, אולם עיני בדינים והנהגות לחזון איש פ"ה
אות י"ב כתב חז"י עובדא שאמר וכן ברכה קודם ז' חשוון כדון ואח"כ חשב שכבר צריך לומר טל ומטר
וחזר באמצע שמונה עשרה לברכת השנים ואמר טל ומטר, והצריכו לחזור ולהתפלל. וכן מבואר בשערי תשובה
סימן קק"ק ח"י בשם ספר שלמי ציבור שכתב דמי שטעה בתפלת מנחה לפני יום שבת מטר ושאל שמן הדיון
צריך לחזור ולהתפלל ונאנס ולא חזר ובלילה חלה השאלה ותפלת ערביה ב' רק תפלת השניה בתורת נדבה,
ע"כ, ולענין הלכה נלע"ד דכיון שנחלקו בזה הפוסקים, המובחר שיחפול בתנאי שאם אינו חייב לחזור
התפלה הוא מתפלל בתורת נדבה ויחדש דבר בשומע תפלה.

הגאון אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א רב קהילת חסיד שומרי אמונים בית שמש
נראה להעיר, מענין לענין יש לברר מהו המנהג הנכון בעת אמירת ברכת החושך של חודש מרחשוון האם
לומר שם 'ולגשמים בעתם' כיון שרובו של חודש הוא זמן בקשת הגשמים, אם שמא אוליין בחר השאת והרי
כעת עדיין אין מבקשים על הגשמים, וכבר נחלקו בזה הפוסקים יש שהכריעו לאמרו, וכן מובא בדרכי חיים
ושלום אות תלוי שכן נהג המנהג אלעזר ממונקשאט, וכן הורה הגר"ש דבליצקי ורח"ה השמש שבת סלי"א אף
בחודש חשוון יש לומר ולגשמים בעתם, וכ"ה בלוח ההלכות והמנהגים בשמן, וכ"ה בלוח עיתים לבניה וז"ל
בשו"ת דברי יהושע ח"י ירד סימן ק"ה שיש לומר בחודש חשוון מאחר ואומר 'בעתם', והוסיף שמנהג חז"ל היה
לומר גם בקיץ ומנהג במקומות הנצרכים לכך, אך יש שכתבו שיש להמנע מלאמרו, כ"ה בילקוט יוסף הלכות
שבת פ"י סק"א לומר בחודש ניסן ולא בחודש חשוון דאוליין בחר שעת התפלה ובחשוון לא הגיע זמן החיוב
משא"כ בניסן ולמעשה נראה כי המנהג הראשון מסתבר יותר, ודבר שאומרים בהדיא 'בעתם'. וגם יש
לצרף דברי הראשונים שהבאתם כי מאחר חג הסוכות הוא כבר זמן הגשמים, וזוהי הגר"מ פרנקל מח"ס
מלך צדיק הביא בזה ראייה נפלאה מהכחן גדול ביום הכיפורים שהתפלל שתאה השנה נשומה, אף שביח"כ
גופא הגשם אינו ברכה, ובע"כ דבתפלת השנה מתפללים על חלקי השנה השייכים לה, והכי נמי כיון
שמבצרים חודשי חשוון או ניסן יש להתפלל גם על נשמים בעיתם.

הגאון משה יחיאל הכהן ראטה שליט"א ירושלים
נראה להעיר כמה שפסק הגר"ש וואזנר הובא בספר מבית לוי דאף בזמננו יש לחזור כיון דהוי משנה ממטבע
שקבעו חכמים, וכן הורה החזו"א הובא בדינים ונהגות פ"ד אות כו שצריך לחזור ולהתפלל, וכן משמע בשע"ת
סי' קק"ק ח"י וכמו שביאר בשו"ת אבני יפשה ח"א סי' סז והגר"מ ארינדי והגר"ז גשטטנר סטוריס שנוכח להתפלל
תפלת נדבה. והגר"ש דבליצקי והגר"ז נ' קרליץ כתבו שיחזרו ויתפלו על תנאי שאם חייב יהא לחובה ואם אינו
צריך אזי שיהא לנדבה.

מדוע מברכים בכל יום בברכת החשך בלשון שלילה שלא עשאי גוי
ואין מברכים שעשאי ישראל

מה שהקשתם בשם הב"ח והט"ו על שכל יום מברכים ברוך אתה ה' אלהי ישראל שלא עשאי גוי דיש להקשות
מדוע מברכים בלשון שלילה שלא עשאי גוי, ומדוע אין מברכים שעשאי ישראל, ותוצאתם בכמה אופנים.
הגאון המפורסם רבי שמואל קהל גראס שליט"א חבר הבר"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה ירושלים
מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סוורא
נראה לתרץ בכמה אופנים, א' על ידי שמזכיר החושך השני היינו שיש גוים מורגש טפי האור שהוא ירוק, וכל
ומהאי טעמא מברכין פוקח עורים ואינו מברך פוקח עיניים, דמזכיר שיש עורים ואינו מברך, דמזכיר שיש עורים ואינו מברך,
מברך מלבוש ערומים ואינו מברך רק שיש לו מלבושים גם כן מזכיר החיסרון ואינו מברך טפי הטובה שיש לו
מלבושים, ב' ע"פ מה שהביא המגן אברהם סימן מ"ו ס"ק י' בשם המקובלים דהברכה שלא עשאי גוי הוא על
יצאת נשמתו בלילה, שלא נדבק בו נשמת גוי או עבד, ומהאי טעמא גם גר יכול לברך, א"כ נראה דמברכין
שלא עשאי גוי דזה לא שייך בברכת שעשאי ישראל, ואפשר כדי שהברכה שלא עשאי גוי שייך גם בגר כמו
שכתב המג"א מהאי טעמא לא מברכין שעשאי ישראל דהוה לא יכול לברך, משא"כ שלא עשאי גוי שייך
גם בגר כמו שכתב המג"א.

מדוע נקרא האדם על שם השפלות שבו שנלקח מהאדמה ולא על שם הנושמה הרוחני שיש בו

מה שהקשתם בשם אחרונים מדוע נקרא האדם על שם השפלות שנלקח מהאדמה ולא על שם הנושמה
הרוחני שיש בו.

הרה"ג רבי ישראל קלויזנר שליט"א ר"מ בישיבת גור בארא פארק

נראה לתרץ, עפ"י הירושלמי מיר פ"ק ד' הל' ב' על הפסוק "ויצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה", אמר ר'
יודן בן פזי מלא תרודו אדם עפר נטל הקב"ה ממקום המזבח וברא בו את האדם, הדא הוא דנתיב "וייצר ה'
אלהים את האדם עפר מן האדמה", וכתב "מזבח אדמה תעשה לך" סוף פ"ר יתרו מה אדמה שנאמר להלן "מזבח",
אף אדמה שבכאן מזבח, אמר הקב"ה הלאוי יבא ממקום המזבח ותהא לו עמידה, ואולי לכן נקרא בשם
"אדם" לעורר ולהתחיל עליו חכמים הוכיחו שובא ממקום המזבח - מזבח אדמה - ותהא לו עמידה.
הגאון מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א לייקוד מחבר ספר "אוצרות היס" על מסכת ברכות
ראש כולל בעיירות דל

נראה להעיר, דבספר מקדש הלוי להג"ר יוסף צבי הלוי דינר זצ"ל תירץ כי כשם שהאדמה ניוחנה בסגולה
המאפשרת לה להצמיח כל זרע הנזרע בה לכדי פרי כמה וכמה מוגדלו המקורי גם כן האדם כן אם יזרע וישרש
בנפש מעלות רוחניות חיוביות חרי שהמעלות הללו יצמיחו פרי הילולים הראוי להתבדק בו אולם אם חללה
יזרע בנפשו מידות רעות ומושחתות הרי שטבעי גופו יהיו קרקע פוריה להצמיח מהזרעים הללו שורש פורה
ראש ולענף הרבה הרבה יותר מאשר זרע הרוע שזרע הוא עצמו בנפשו.

מדוע לא מוכר בתורה שנתקבל הנחש שלא יוכל לדבר כיון שבדיבורו הכשיל האדם

מה שהקשתם בשם הראשונים מדוע לא מוכר בתורה שנתקבל הנחש שלא יוכל לדבר כיון שבדיבורו הכשיל
הנחש? יעקב ישראל מייזרע שליט"א לונדון

נראה להעיר, דהסופורני ג' א' אומר "שהנחש הוא שטן הוא יצר הרע, רב ההיזק עם מיעוט היותו נראה, כי
אמנם יקרא הדבר בשם איה דומה לו וגו', ועל זה הדרך קרא בזה המקום את היצר הרע המחסיא נחש,
בהיותו דומה לנחש, אשר תועלתו במציאות מיעוט מאד ונקו ורעם מיעוט הראותו וגו', שכשהנחש, והוא
הדמיון, התחיל לשים ספק בהאסור של לא תאכל, הנה האשה בשכלה החלוש אמרה מכל עץ הגן נאכל,
והוא ממשיך להלן ג' טו "שתיהא האשה נמאסת בעיני כח הדמיוני אפילו שלה וגו' הוא יושוף ראש, הכח
הדמיוני מיימית את התענוג בתחילת השנהגה", ע"ש באריותיו, לפ"י מיושב למע לא נזכר שהנחש לא יוכל לדבר
עוד אחר הקללה כיון שכל המעשה עם הנחש היה ע"י דמיון.

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב יוסף אביגדור מילר שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הבר מצוה לנכדיו
הניק וחכים
כמר ישעיה אשר וייס נ"ו
בן לחתנו ידידנו הרב יהושע וייס שליט"א ב"ש
הניק וחכים
כמר ישעיה אשר מילר נ"ו
בן לבנו ידידנו הרב שלמה מילר שליט"א אשדוד
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב אהרן יאקאב שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הבר מצוה לנכדו
הניק וחכים
כמר אשר פרידמן נ"ו
בן לחתנו ידידנו הרב אבא חייא פרידמן שליט"א
בנו של ידידנו הרב ישראל קלמן שליט"א
חתן ידידנו הרה"ג לייבל וייס שליט"א
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג משה נתן דופלט שליט"א ירושלים
לרגל שמחת הבר מצוה לנכדו
הניק וחכים
כמר ישעיה אשר וייס נ"ו
בן לחתנו ידידנו הרב יהושע וייס שליט"א ב"ש
הניק וחכים
כמר ישעיה אשר מילר נ"ו
בן לבנו ידידנו הרב שלמה מילר שליט"א אשדוד
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב אלכסנדר דוד קליין שליט"א אשדוד
יח"ד שיעורי תורה באשדוד במסירות נפלאה
לרגל שמחת נישואי בתו תחי' במז"ט
עב"ג הבה"ח המופלג בתור"ש
כמר מאיר מאן שליט"א
מבחיירי ישיבת בעלזא ישמח לב
בן הרב יעקב שליט"א
וברכת מזל טוב לחמיו
ידידנו הרב יחזקאל פרנקל שליט"א בת ים
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב שלום יצחק יעקבוביץ שליט"א
וליאמסבורג
לזיכוי רבבות
לרגל שנת העשרים וארבע של הופעת הגליון
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו המוהלה המומחה
הרב לוי יצחק פורייס שליט"א בני ברק
לרגל שמחת אירוסיו נכדתו בת לבנו
ידידנו הרב יוסף שליט"א אשדוד
עב"ג הבה"ח העילוי המצוין
כמר שלמה זלמן שוורץ נ"ו
מבחיירי ישיבת טעבינין - מח"ס סוכות שלומך
בנו של אחי הגאון רבי אלעזר שוורץ שליט"א בני ברק
מרבני שערי ישיבה
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב משה רייך שליט"א קרית צאנז נתניה
מנהל ארגון קול הצאנז דחסידי צאנז
לרגל שמחת אירוסיו בתו תחי' במז"ט
עב"ג הבה"ח המופלג בתור"ש
כמר נפתלי לוי נ"ו מבחיירי ישיבת צאנז
בנו של ידידנו הרב עמרם שליט"א אלעד
ברכת מזל טוב לחמיו ידידנו הרב שמעון שר שליט"א
נזר העסקנים לבית צאנז
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג רבי שלמה וייסמן שליט"א בית שמש
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו
הניק וחכים כמר אהרן נ"ו
וברכת מזל טוב לאביו ידידנו
הגאון המפורסם רבי ישראל אריה וייסמן שליט"א
רב בית המדרש המרכזי אמרי שפר ירושלים
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרה"ג רבי שלמה וייסמן שליט"א בית שמש
לרגל שמחת הבר מצוה לבנו
הניק וחכים כמר אהרן נ"ו
וברכת מזל טוב לאביו ידידנו
הגאון המפורסם רבי ישראל אריה וייסמן שליט"א
רב בית המדרש המרכזי אמרי שפר ירושלים
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

גליון זה נודב ע"י ידידינו
הרב משה חיים יוספוביץ שליט"א
קרית צאנז נתניה
לעילוי נשמת אבי האשה החשובה
שזכתה ללוות את אביו בעבודת הקודש
בהכנסת אלפי ילדי ישראל לבירותיו הקודש
מרת **אלטא חיה לאה** א"ה בת הרב **בן ציון זאב יצחק** ז"ל
נפטרה ט' חשוון האי שתא
נ.ת.צ.ב.ה

ברכת מזל טוב לידידנו
הרב אלימלך פרבר שליט"א
לרגל שמחת אירוסיו בנו
הבה"ח **כמר יעקב יצחק נ"ו**
מבחיירי ישיבת בעלזא
עב"ג בת הרב **בר"פ פרידמן שליט"א לונדון**
יהא רעוא שיזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו

ברכת מזל טוב לידידנו
הרב אלימלך פרבר שליט"א
לרגל שמחת אירוסיו בנו
הבה"ח **כמר יעקב יצחק נ"ו**
מבחיירי ישיבת בעלזא
עב"ג בת הרב **בר"פ פרידמן שליט"א לונדון**
יהא רעוא שיזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו